

Одеська обласна організація

Інформаційний бюлетень

№ 42

Листопад 2023 р.

**Новий розмір мінімальної зарплати
з 1 січня 2024 року, на що вплине**

Верховна Рада прийняла держбюджет на 2024 рік. Вже з 1 січня наступного року зросте розмір мінзарплати.

Таблиця 1. Розмір мінімальної зарплати у 2024 році

Період 2024 року	Розмір мінімальної зарплати, грн:	
	місячний	погодинний
Січень — березень	7100	42,60
Квітень — грудень	8000	48,00

Підвищення розміру МЗП вплине на деякі зарплатні показники.

Доплата до МЗП

Сума зарплати за повністю відпрацьований місяць не може бути нижчою за мінімальну Закон України «Про оплату праці» від 24.03.95 № 108/95-ВР.

Якщо працівник відпрацював повний місяць і його заробіток виявився нижчим за МЗП, йому нараховують доплату до МЗП. Починаючи із зарплати за січень 2024 року таке «дотягування» слід робити до суми 7100 грн, а от з 1 квітня 2024 року орієнтуватись слід на 8000 грн у місячному розмірі.

Ця гарантія поширюється на всіх працівників (основних і сумісників), у тому числі на пільгові категорії (осіб з інвалідністю, пенсіонерів). А ось заробіток фізосіб, що працюють за ЦПД, із МЗП не порівнюють. Також не нараховують доплату до МЗП працівникам, які не відпрацювали жодного дня за місяць (через хворобу, відпустку тощо).

Мінімальний розмір ЄСВ.

Вимогу про нарахування ЄСВ виходячи з МЗП на зарплату, лікарняні та декретні основних працівників встановлено ч.5 Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI, не більше 0,1 МЗП на 1 січня 2024 року.

Так, якщо база нарахування ЄСВ основного працівника (без інвалідності) не перевищує розміру МЗП, то суму ЄСВ розраховують як добуток суми МЗП і ставки ЄСВ. Показники мінімального страхового внеску у 2024 році наведено у табл. 2.

Таблиця 2. Мінімальний страховий внесок у 2024 році

Період 2024 року	Розмір «мін» ЄСВ з розрахунку на місяць, грн
Січень — березень	1562 (7100 x 22 %)
Квітень — грудень	1760 (8000 x 22 %)

Згідно зі ст. 1 Закону про ЄСВ мінімальний страховий внесок – це сума єдиного внеску, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця.

Не нижче від мінімального страхового внеску потрібно сплачувати ЄСВ **за ставкою 22%** за основних працівників.

Якщо працівник – сумісник, то 22% ЄСВ застосовується до його фактичної зарплати.

У разі нарахування ЄСВ на зарплату працівників – осіб з інвалідністю всім роботодавцям слід застосовувати **ставку 8,41%** до фактичної суми нарахованої зарплати.

При нарахуванні заробітної плати (доходів) працівникам, які працюють за трудовим договором з нефіксованим робочим часом, ставка єдиного внеску, встановлена частиною п'ятою ст. 8 Закону №2464, застосовується до визначеної бази нарахування незалежно від її розміру.

Отже, мінімальний страховий внесок з ЄСВ нерозривно пов'язаний з розміром мінімальної зарплати. Тому з січня 2024 року він становитиме 1562 грн, а з 1 квітня 2024 року – 1760 грн. Звісно, що актуально для ставки ЄСВ 22%, якщо ставка менша, то і платити ЄСВ доведеться менше.

Майте на увазі: щодо прийнятих/звільнених працівників, які не відпрацювали повний місяць (згідно з графіком роботи), дотягувати базу нарахування ЄСВ до «мінімалки» не потрібно. Також вимогу про сплату ЄСВ з МЗП не потрібно виконувати:

- щодо працівників — зовнішніх сумісників;
- щодо осіб, які виконують роботу за цивільно-правовими договорами (ЦПД) в окремого від основного місця роботи роботодавця;
- для працівників за трудовими договорами з нефіксованим робочим часом;
- при нарахуванні ЄСВ за пільговими ставками (для тих же працівників з інвалідністю);
- якщо база нарахування ЄСВ дорівнює нулю (наприклад, якщо працівник весь місяць перебував у відпустці без збереження зарплати чи з ним призупинено трудовий договір й дохід не нараховувався).

Максимальний розмір ЄСВ.

У зв'язку з підвищенням МЗП у 2024 році зросте і максимальна база нарахування ЄСВ. Її розмір дорівнює 15 МЗП (п. 4 ч. 1 ст. 1 Закону про ЄСВ). Як наслідок — збільшиться і максимальний місячний розмір страхового внеску.

Показники максимальної величини бази нарахування ЄСВ та максимального місячного розміру страхового внеску у 2024 році наведено в табл. 3.

Таблиця 3. Максимальна база нарахування та «мах» розмір ЄСВ у 2024 році

Період 2024 року	Максимальна база нарахування ЄСВ, грн	Розмір «мах» ЄСВ з розрахунку на місяць, грн
Січень — березень	106500 (15 x 7100)	23430 (106500 x 22 %)
Квітень — грудень	120000 (15 x 8000)	26400 (120000 x 22 %)

Максимальна база для нарахування ЄСВ – це вже згадані нами вище 15 мінімальних зарплат. Тому для I кварталу 2024 р. це 106500 грн, а починаючи з 1 квітня 2024 року – 120000 грн.

Наприклад, якщо у працівника нарахована зарплата (або винагорода за договором ЦПХ) становить 110000 грн, то у I кварталі 2024 р. на неї слід нараховувати ЄСВ у розмірі 23430 грн (106500 x 22%). А вже у II кварталі сума ЄСВ зросте і становитиме 24200 грн, адже максимальна база нарахування ЄСВ (120000 грн) вже буде більшою за розмір місячного доходу працівника!

Це треба враховувати роботодавцю, який рахуватиме суму лікарняних або декретних – за основним місцем роботи.

Що ж до **сумісників**, то для них і досі працює обмеження, запроваджене у 2023 році:

- перші 5 днів тимчасової непрацездатності оплачуються як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом.
- а от починаючи з 6-го дня тимчасової непрацездатності і весь період відпустки у зв'язку із вагітністю та пологами оплачується лише за основним місцем роботи. Законопроект, який мав змінити цю ситуацію, так і не було прийнято.

Вплив зміни розміру мінімальної зарплати на відпусткові

Звісно, що зростання розміру зарплати працівника у довгостроковій перспективі збільшить і його відпусткові. Оскільки вони рахуються на підставі середньої зарплати, яка визначається за даними за попередні 12 місяців. Але якщо оклад працівника менший за МЗП, а нарахувань у розрахунковому періоді не було, то відпусткові рахуються просто з розміру мінімальної зарплати!

Треба пам'ятати правило:

-Якщо в розрахунковому періоді у працівника не було заробітної плати, розрахунки проводяться з посадового (місячного) окладу.

-Якщо розмір посадового окладу менший від передбаченого законодавством розміру мінімальної заробітної плати, середню зарплату слід розраховувати з установленого розміру мінімальної заробітної плати на час розрахунку. У разі укладення трудового договору на умовах неповного робочого часу розрахунок проводиться з розміру мінімальної заробітної плати,

обчисленого пропорційно до умов укладеного трудового договору (п. 4 Порядку №100).

Обмеження для лікарняних та декретних

Для розрахунку лікарняних та декретних на нормативному рівні установлені максимальні і мінімальні обмеження. Їх поділяють на загальні та спеціальні.

Загальне обмеження.

Воно полягає в наступному:

- сума лікарняних/декретних із розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування ЄСВ, з якої сплачувалися страхові внески;
- сума декретних не може бути менше розміру допомоги, обчисленої з мінімальної заробітної плати, встановленої на момент настання страхового випадку.

Крім того, середньоденна зарплата не може перевищувати максимальну величину бази нарахування ЄСВ з розрахунку на один календарний день п.4 Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затверджений постановою КМУ від 26.09.2001 № 1266.

Розраховується цей показник так: максимальну величину бази нарахування ЄСВ в останньому місяці розрахункового періоду ділять на середньомісячну кількість календарних днів (30,44).

Обмеження лікарняних та декретних, якщо страховий стаж застрахованої особи менший ніж 6 місяців

Вид виплати	Мінімальна межа	Максимальна межа
		МЗП : 30,44
Січень – березень 2024 р.		
Лікарняні		233,25 (7100 : 30,44)
Декретні	МЗП : 30,44	2 МЗП : 30,44
	233,25 (7100 : 30,44)	466,49 (2 x 7100 : 30,44)
Квітень – грудень 2024 р.		
Лікарняні		262,81 (8000 : 30,44)
Декретні	262,81 (8000 : 30,44)	525,62 (2 x 8000 : 30,44)

Довідково: 30,44 – це середньомісячна кількість календарних днів у році (з Порядку №1266): у разі коли страхові виплати призначаються виходячи з

розміру середньомісячної заробітної плати (доходу), середньомісячна заробітна плата (дохід) обчислюється шляхом множення середньої заробітної плати (доходу) за один календарний день на середньомісячну кількість календарних днів (30,44).

Спеціальне обмеження.

Якщо протягом 12 місяців перед настанням страхового випадку працівник заробив собі страховий стаж менше 6 місяців, до суми лікарняних застосовують спеціальне обмеження (п. 29 Порядку № 1266). Спецобмеження полягають у наступному:

- сума лікарняних не може бути більше допомоги, розрахованої з МЗП на момент настання страхового випадку;
- сума декретних не може бути більше розміру допомоги, розрахованої з двократного розміру МЗП і менше розміру допомоги, розрахованої з МЗП на момент страхового випадку.

Обмеження для лікарняних та декретних, розраховані з урахуванням розміру МЗП у 2024 році, наведено в табл. 4.

Таблиця 4. Загальні та спеціальні обмеження для лікарняних і декретних у 2024 році (залежно від розміру МЗП)

Види обмежень	Початок тимчасової непрацездатності	Мінімальна середньоденна зарплата, грн	Максимальна середньоденна зарплата, грн
Лікарняні			
Спеціальне (стаж менше 6 місяців)	Січень — березень	Х	233,25 (7100мзп : 30,44)
	Квітень — грудень		262,81 (8000мзп : 30,44)
Загальне	Січень		3301,58 (15 х 6700мзп : 30,44)
	Лютий — квітень		3498,69 (15 х 7100мзп : 30,44)
	Травень — грудень		3942,18 (15 х 8000мзп : 30,44)
Допомога по вагітності та пологах			
Спеціальне (стаж менше 6 місяців)	Січень — березень	233,25 (7100мзп : 30,44)	466,49 (2 х 7100мзп : 30,44)
	Квітень — грудень	262,81 (8000мзп : 30,44)	525,62 (2 х 8000мзп : 30,44)
Загальне	Січень	233,25	3301,58

Види обмежень	Початок тимчасової непрацездатності	Мінімальна середньоденна зарплата, грн	Максимальна середньоденна зарплата, грн
		(7100мзп : 30,44)	(15 х 6700мзп : 30,44)
	Лютий — березень	233,25 (7100мзп : 30,44)	3498,69 (15 х 7100мзп : 30,44)
	Квітень	262,81 (8000мзп : 30,44)	3498,69 (15 х 7100мзп : 30,44)
	Травень — грудень	262,81 (8000мзп : 30,44)	3942,18 (15 х 8000мзп : 30,44)

Неоподатковуваний розмір добових

Неоподатковуваний розмір добових у розрахунку на 1 день для внутрішньоукраїнських відряджень залежить від МЗП (абз. 7 п.п. «а» п.п. 170.9.1 ПКУ). Не включається до оподатковуваного доходу сума не більше 0,1 розміру МЗП, встановленої на 1 січня податкового (звітного) року. Для закордонних відряджень встановлено окреме обмеження. Відповідні розміри для 2024 року наведені у табл. 5.

Таблиця 5. Розмір добових, не оподатковуваний ПДФО та ВЗ у 2024 році

Територія відрядження	Неоподатковуваний розмір добових у 2024 році
У межах України	Не більше 710 грн (7100 х 0,1)
За кордон	Не більше 80 євро*
* За кожен календарний день такого відрядження за офіційним обмінним курсом гривні до євро, установленим НБУ, у розрахунку за кожен такий день.	

ПДФО та ВЗ у 2024 році

Ось тут ключові показники будуть оновлені. Адже показники, пов'язані з оподаткуванням як зарплати (лікарняних), так й інших доходів фізосіб (добових, подарунків, нецільової благодійної допомоги, вартості навчання тощо) прив'язані до розміру мінімальної зарплати або прожиткового мінімуму для працездатних осіб станом на 1 січня.

*Підготувала завідувач відділу соціально-економічного захисту працівників
Валентина ПОДГОРЕЦЬ, тел. 067 654 42 35.*